

הטיול שלנו לרוסיה 10/05/2015 – 19/05/2015

בהדרכת דניאל אבשלום, מדריך ישראלי שחי במוסקבה ובליז'נסק, ניר דוד

יצאנו מהבית לכיוון שדה התעופה כבר במוצאי שבת ה-9/5/2015! יום הניצחון, נרגשים ומצפים לבאות, דיברנו על המשמעות של יום הניצחון לרוסיה ועל לידיה ליטבק, החבצלת הלבנה של סטלינגרד, לידיה קיבלה שנים רבות לאחר מותה את העיטור "גיבורת ברית המועצות". במדינות שונות **יום הניצחון** הוא כינוי ליום בו הושג ניצחון צבאי או אסטרטגי משמעותי שהכריע או סיים מלחמה בעלת חשיבות במהלך ההיסטוריה של אותן מדינות.

במערב אירופה ובמזרח מציין יום הניצחון את כניעת גרמניה הנאצית, ב-8 במאי 1945, וסיום מלחמת העולם השנייה. בחבר המדינות ובמדינות נוספות שהשתייכו בעבר בברית המועצות נהוג לציין את יום הניצחון ב-9 במאי בכל שנה. ב-7 במאי 1945 חתם הגנרל אלפרד יודל, מפקד המבצעים בפיקוד העליון הגרמני, על כתב הכניעה של הצבא הגרמני במטהו של "אייק" (דווייט אייזנהאואר, המפקד העליון של בעלות הברית באירופה). ואולם על פי דרישתו של סטלין נערך ב-8 במאי מעט לפני חצות טקס כניעה נוסף שבו חתם וילהלם קייטל יחד עם עוד שני בכירים בוורמאכט על כתב כניעה בברלין בשעה זו במוסקבה ובארץ ישראל התאריך היה כבר 9 במאי. ברוסיה מציינים את יום הניצחון ב-9 במאי במצעד צבאי חגיגי שנתי בכיכר האדומה, בהשתתפות וטרנים, ותיקי מלחמת העולם השנייה. השיר המרכזי המושמע בטקסים אלה נקרא "יום הניצחון" שהושמע לראשונה על ידי הזמר לב לצ'נקו "אמא, לא כולנו חזרנו. חצינו את כל אירופה, את חצי כדור הארץ, כדי להגיע ליום הזה, יום הניצחון". מצעד יום הניצחון ברוסיה נחשב לראוותני במיוחד וצועדים בו אלפי חיילים ומכשור צבאי. עיכוב קל בבדיוק הביטחוני ואנחנו כבר בדיוטי פריי, טיסת לילה לפנינו, לילה טוב.

חברת התעופה שלנו – אירופלוט, נוסדה בתקופה

הסובייטית וסמלה הוא כנפיים, פטיש ומגל <http://www.moscow-russia-insiders-guide.com/aeroflot.html>

<http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%90%D7%99%D7%A8%D7%95%D7%A4%D7%9C%D7%95%D7%98>

1. יום ראשון – 10/5/2015 מוסקבה

אתר מקיף על מוסקבה באנגלית. <http://www.moscow-russia-insiders-guide.com>

לפנות בוקר הגענו לשדה התעופה שרמייטייבה במוסקבה:

<http://www.moscow-russia-insiders-guide.com/sheremetyevo-airport.html>

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%A0%D7%9E%D7%9C_%D7%94%D7%AA%D7%A2%D7%95%D7%A4%D7%94_%D7%94%D7%91%D7%99%D7%A0%D7%9C%D7%90%D7%95%D7%9E%D7%99_%D7%A9%D7%A8%D7%9E%D7%98%D7%99%D7%99%D7%91%D7%95

נפגשנו עם דניאל, קיבלנו את מערכות השמע הנפלאות, בקבוקי מים ויצאנו לדרך...

מוסקבה, <http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%9E%D7%95%D7%A1%D7%A7%D7%91%D7%94> בירת

הפדרציה הרוסית, אחת הערים הגדולות באירופה, מתמודדת על הבכורה מול לונדון

ואיסטנבול. היא המרכז הפוליטי, הכלכלי, הדתי, החינוכי והתחבורתי ברוסיה, עיר ששוכנת

לגדות נהר מוסקבה [\(%D7%A0%D7%94%D7%A8](http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%9E%D7%95%D7%A1%D7%A7%D7%91%D7%94_(%D7%A0%D7%94%D7%A8)

ועשירה בתרבות, אמנות, מרכזי בילוי, מוזיאונים ותיאטראות. מוסקבה קיבלה אותנו בזרועות

פתוחות, העיר הייתה ריקה, כבישים של 5/8 מסלולים היו פתוחים בשבילנו לסיור הכרות ראשוני

עם העיר ואנחנו שאלנו את עצמנו איפה כולם? מהר מאוד התברר שזה יום חג, הבוקר שאחרי

יום הניצחון שנחגג כאן ברוב עוצמה וחשיבות. מספר הקורבנות של ברית המועצות במלחמה

היה הגבוה ביותר מבין המדינות שלקחו חלק במלחמה ועומד על כ-24,000,000, חיילים,

אזרחים ויהודים, שמענו על הוטרנים, ועל הפגנת הסולידריות והערכה שהדור הצעיר רוחש לכל

וותיקי הקרבות. (מצרפת חומר על הוטרנים בישראל).

<http://www.magazin.org.il/inner.asp?page=177093>

<https://www.facebook.com/veteransww2>

למדנו שבמוסקבה יש 5 כבישי טבעת, בתוואי בו עמדו בעבר חומות העיר וביצוריה. נכנסנו דרך

כביש הטבעת החמישי שמהווה את גבולה של מוסקבה ואורכו 108 ק"מ! הכביש נסלל החל

בשנת 1956 וחלקו הראשון נפתח לתנועה ב 1960-ב 1962-הושלמה סלילתו של הכביש לכל אורכו. בעבר,

בשל תאורה מעטה, נודע הכביש בקרב נהגים בכינוי "הכביש אל המוות". עד שנות ה-80 שימש כביש הטבעת

כגבול המוניציפלי של העיר מוסקבה. מאז החל תהליך של סיפוח פרברים השוכנים מחוץ לכביש הטבעת אל

העיר מוסקבה, ותחנת רכבת תחתית ראשונה מחוץ לו נחנכה בשנת 2002 בשנות ה-90 הורחב הכביש מארבעה לעשרה נתיבים, וכל הצמתים הוחלפו במחלפים. מעל הכביש נבנו גשרים להולכי רגל ובמרכז הוקמה גדר בטיחות מבטון. בשנת 2001 נאסרה תנועת רכב איטי בכביש, והוא הוכרז ככביש מהיר. מהירות הנסיעה המקסימלית המותרת לאורך כביש הטבעת היא 100 קמ"ש.

המשכנו דרך הטבעת הרביעית שקוראים לה השלישית, והטבעת השלישית, טבעת הגנים, שנשללה במקום בו עמד חפיר וביצורים להגן על העיר.

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%98%D7%91%D7%A2%D7%AA_%D7%94%D7%92%D7%A0%D7%99%D7%9D

עברנו דרך הטבעת השנייה, טבעת השדרות, משובצת בגנים יפים לכל אורכה וגובלת בנהר כביש טבעת זה נבנה במקום בו ניצבו בעבר החומות של קיטאי גורוד.

[http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%9E%D7%95%D7%A1%D7%A7%D7%91%D7%94_\(%D7%A0%D7%94%D7%A8](http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%9E%D7%95%D7%A1%D7%A7%D7%91%D7%94_(%D7%A0%D7%94%D7%A8)

<http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%A7%D7%99%D7%98%D7%90%D7%99-%D7%92%D7%95%D7%A8%D7%95%D7%93>

נכנסנו עד לטבעת הראשונה, הטבעת שמקיפה את הקרמלין. בדרך הכרנו את הבניינים המונומנטליים שבנה סטאלין "שבע האחיות", סגנון בנייה קלסיציזם סטליניסטי.

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%A9%D7%91%D7%A2_%D7%94%D7%90%D7%97%D7%99%D7%95%D7%AA_%28%D7%9E%D7%95%D7%A1%D7%A7%D7%91%D7%94%29

<http://www.telegraph.co.uk/sponsored/rbth/features/8859560/Seven-Sisters-skyscrapers.html>

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%A7%D7%9C%D7%A1%D7%99%D7%A6%D7%99%D7%96%D7%9D_%D7%A1%D7%98%D7%9C%D7%99%D7%A0%D7%99%D7%A1%D7%98%D7%99

<http://www.moscow-russia-insiders-guide.com/seven-sisters-in-moscow.html>

תחנה ראשונה פארק/כיכר Bolotnaya Ploschad, מהמילה "ביצה" ברוסית, שנמצא על אי קטן הממוקם בפיצול של נהר מוסקבה. ראינו את הפסל של מיכאל שמיאקין "ילדים – קורבנות של חטאיי המבוגרים" (המידות הרעות, אלכהוליזם, אלימות, גניבה וכו'), פסל מרשים מאוד, עם קומפוזיציה נהדר שבמרכזה שני ילדים מכוסי עיניים, ספק משחקים, ספק מחפשים את דרכם, אולי פרשנות לפסוק "אבות אכלו בוסר ושיני בנים תקהינה". הפארק היה מרשים, גינות של פרחים, עצים מלבליים, האביב במלא הדרו, ביציאה מהפארק נפגשנו עם פסלו של הצייר איליה ריפין שאת ציוריו ראינו מספר ימים מאוחר יותר בגלריית טרטיאקוב.

<http://www.moscow-russia-insiders-guide.com/bolotnaya-square-in-moscow.html>

חצינו את הכביש ועלינו על הגשר מעל לתעלת וודאטבודני, גשר על שלמו של יורי לוז'קוב, ראש העיר הנערץ, 1992-2010 <http://www.moscow-russia-insiders-guide.com/moscow-yuri-luzhkov.html>

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%99%D7%95%D7%A8%D7%99_%D7%9C%D7%95%D7%96%27%D7%A7%D7%95%D7%91

גשר שעליו הציבו עצי מתכת ירוקים ואהובים מוזמנים לבוא לנעול את אהבתם במנעול ולזרוק את המפתח לתעלה... בתעלה פועלות מזרקות, הגשר נקרא גם גשר האהבה, גשר האושר וממול רואים את כיפות הזהב של הקרמלין, בפעם הראשונה מראה מרהיב.

<http://www.moscow-russia-insiders-guide.com/luzhkov-bridge-in-moscow.html>

ארוחת בוקר ראשונה במוסקבה וממשיכים בסיום... (הצטלמנו ליד פסלו של יורי ניקולין)

ונסענו לבית העלמין נובודוויצ'י, הצמוד למנזר בו החזיק פיטר הגדול את אחותו למחצה סופיה בגלל שהיא לא הסכימה לוותר על הכתר מרצונה (1689) הסיור בבית העלמין היה מרתק!

מנזר זה, ברובע חמובניקי מדרום מערב למרכז העיר, הוא מהיפים במנזרי מוסקבה. המנזר נוסד ב-1524, ובמאה ה-17 התווספו אל המבנה המקורי בניינים נוספים בהוראתה של סופיה. כשאחיה, פטר הגדול, התבגר, הדיח אותה מעמדת השלטון והיא נכלאה במנזר עד ליום מותה. בלב המתחם ניצבת קתדרלת סמולנסקי (Smolensky Sobor) שהינה גרסה מוקטנת של כנסיית הבשורה שבקרמלין. מעליה נישאים חמישה מגדלים עם כיפות בצליות בזהב ובכסף. פנים הקתדרלה מפואר ומעוטר בפרסקאות ואיקונות. במתחם יש מספר כנסיות נאות, מגדל פעמונים ותצוגות שונות, והוא מוקף חומות וצריחים.

בין הקברים שראינו היו :

- 1 (זיקינה ליודמילה – זמרת פולקלור – קולה של רוסיה
- 2 (גלינה אולנובה – רקדנית בלט
- 3 (יורי ניקולין – שחקן קולנוע ומיסד קרקס מוסקבאי מפורסם על שמו
- 4 (איגור מואיסייב – בלטמייסטר – להקת מחול מפורסמת על שמו
- 5 (ניקולאי גוגול – סופר (אף, המבקר, נשמות המתות וכו')
- 6 (קונסטנטיו סטניסלבסקי – במיא, מנהל תיאטרון, מיסד שיטת בימוי על שמו

7) מיכאיל בולגקוב – סופר (שטן ממוסקבה או אומן ומרגריטה , לב הכלב וכו')

8) אנטון צ'כוב – סופר (גן דובדבנים , שלושת האחיות , דוד וניה , שחף וכו')

9) איסאק לויטן – צייר רוסי

10) סמואל מרקש – סופר ילדים מפורסם (גרסה מתורגמת שלו – מפוזר מכפר אזר)

11) דמיטרי שוסטקוביץ – מלחין (סימפונית לנינגרד)

12) נדייזדה אלילוייבה סטלין – אשתו של יוסף סטלין

13) פולינה מולוטוב – אשתו של מולוטוב

14) ולדימיר לכסנדרופ – סופר

15) לזר קוגנבץ – שר התחבורה בתקופת סטלין

16) פיודור שליאפין – קול אופראי של רוסיה

17) יורי לויטן – שדרן רדיו מפורסם של מלחמת העולם השנייה

18) ניקיטה חרושבצ' – מזכיר הכללי של ברית המועצות

19) טופולב – מהנדס בניית מטוסים

21) בקולב – קרדיו – כירורג (מחלוצים בתחום קרדיו ווסקוליירי)

21) ראיסה גורבצ'וב – אשתו של מיכאיל גורבצ'וב

22) בוריס ילצין – הנשיא הראשון של הפדרציה הרוסית

- גם את קברו של אנדריי גורמיקו פקדנו ושמענו את הנאום המרגש שהוא נתן בא"ום לקראת ההצבעה על שאלת הקמתה של מדינה לעם היהודי בארץ ישראל.

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%91%D7%99%D7%AA_%D7%94%D7%A2%D7%9C%D7%9E%D7%99%D7%9F_%D7%A0%D7%95%D7%91%D7%95%D7%93%D7%95%D7%95%D7%99%D7%A6%27%D7%99%D7%94

http://en.wikipedia.org/wiki/Novodevichy_Cemetery

[/http://novodevichye.com](http://novodevichye.com)

נרגשים ונפעמים נסענו אל גבעת הדרורים, Moscow's Sparrow Hills (Vorobyovy Gory), לתצפית על העיר, ראינו את הנהר המתפתל, את הסיטי של מוסקבה המודרני, את האצטדיון האולימפי (1980), מוסקבה ענקית ומרשימה. ראינו את בניין האוניברסיטה המשתייך אף הוא לבנייניו המיוחדים של סטאלין.

<http://www.moscow-russia-insiders-guide.com/moscow-sparrow-hills.html>

מהגבעה ירדנו לרחוב ארבאט, הרחוב נמצא בלבו של הרובע העתיק של ארבאט והוא סגור לתנועת כלי רכב, טיילנו במדרחוב המשובץ חנויות, בוטיקים ודוכנים, אכלנו ארוחת צהרים בשמש הנעימה וראינו את פיסלו של אלכסנדר פושקין ורעייתו נטליה גונצ'ארובה, הנמצא לא הרחק מביתו של פושקין שהפך ברבות הימים למוזיאון.

עייפם אך מרוצים נסענו למלון שלנו, קיבלנו חדרים, התמקמנו ואכלנו את ארוחת הערב הראשונה שלנו, לאחר שיחת הכרות מעניינת הלכנו לישון בציפייה ליום הבא!

2. יום שני – 11/5/2015 מוסקבה

לאחר ארוחת הבוקר פגשנו את אניה, המדריכה הנהדרת שלנו ליום ביקור **במתחם הקרמלין** והכיכר האדומה. <http://www.moscow-russia-insiders-guide.com/the-kremlin.html>

הקרמלין (ברוסית: מבצר) היה בעבר מקום מושבם של המלכים, אחר כך מבצרם של המנהיגים הקומוניסטים וכיום ביתו של נשיא רוסיה ומוזיאון ענק. הקרמלין הוא לבה הפוליטי של מוסקבה מזה שנים רבות, ומכאן נוהלה ברית המועצות כולה בעבר. המתחם ממוקם על גבעת בורוביצקי (Borovitsky) שמעל נהר מוסקבה, ממערב לכיכר האדומה, ומוקף חומות ומגדלים שנבנו במהלך המאה ה-15. המתחם כולו הינו אתר מורשת עולמי של אונסק"ו. נכנסנו דרך שער מגדל השילוש הקדוש, ששימש בעבר את הפטריארכים, נשות הצארים ובנותיהן, המגדל מתנשא לגובה של 76 מטרים והוא הגבוה מבין המגדלים המקיפים את הקרמלין ובקצהו כוכב אדום. ראינו את ארמון הקרמלין הממלכתי, ארמון הקונגרסים שנבנה בשנת 1959 בהזמנתו של ראש ממשלת רוסיה ניקיטה חרושצ'וב, זה המבנה החדש ביותר במתחם הקרמלין והוא שימש לכנסים של המפלגה הקומוניסטית, היום יש בו מופעי בלט, אופרה ורוק.

ראינו את תותח הצאר (Tsar pushka) הסמוך שמשקל לועו כארבעים טון ואורכו 5.34 מטרים, אך הוא מעולם לא שימש לירי והוא מוצג לראווה, הצטלמנו ליד פעמון הצאר (Tsar kolokol) העצום שמשקלו 202 טון. פעמון זה, שהוא הגדול בעולם, מעולם לא הגשים את ייעודו ולא השמיע אף צלצול, הוא יוצר על פי בקשתה של הצארינה אנה (1701) ועדיין היה בתוך תבנית היציקה שלו, כשפרצה שרפה בקרמלין (1737) התיזו על הפעמון מים קרים בעודו חם והוא

נשבר... התרשמנו, הצטלמנו והמשכנו לכיכר הקתדרלה. כיכר שמוקפת בקתדראלות ומבנים היסטוריים מרשימים מעוטרים בכיפות זהב, ראינו את מגדל הפעמונים הגדול ע"ש איוואן הקדוש, 1505, גובהו 81 מטר, לצידו נבנה בשנת 1532 מגדל פעמונים נוסף, מגדל העלייה לשמיים, מבנה בן 4 קומות ובו 21 פעמונים, פעמונים אלה שימשו בעבר להכריז על מותו של הצאר. ביקרנו בקתדראלת העלייה לשמיים, מהחשובות בכנסיות מוסקבה, כבר מהמאה ה-14, נסיכים הוכתרו בה, אנשי הכמורה החשובים נקברו בה, והיא מרשימה ביופייה, למדנו להכיר את מבנה הכנסייה הרוסית והחלוקה הפנימית הכוללת עמודים מכוסים בדיוקנאות של אנשים ולוחמים שהוכרזו כקדושים בידי הכנסייה, למדנו על האיקונוסטזיס, המפריד בין אולם התווך למתחם המזבח, ומסמל את הגבול בין עולם החול לעולם הקודש, האיקונוט מסודרות בנדבכים, בין ארבעה לשישה ולכל אחד מהם נושא ומשמעות משלו. במרכז האיקונוסטזיס ישו מיוצג בהדרו ומשני צדדיו מריה הקדושה ויוחנן המטביל. בכנסיה נמצא גם כסאו של המונומארך, כסאו של המלך איוואן האיום. צפינו על ארמון הפיאות, איוון השלישי הזמין אותו והוא תוכנן על ידי אדריכלים איטלקיים מרקו רופו ופייטרו סולאריו, הארמון שימש כמשכנם של משפחת המלוכה.

צמודה לארמון מצד צפון כנסייה קטנה וחשובה, כנסיית הצגת הגלימה מקום מושבם של המטרופולינים (ההגמון המחוזי הראשי) והפטריארכים, מצידו הדרומי בנויה קתדראלת הבשורה, כנסיית התפילה של משפחת המלוכה (1484, איוואן השלישי), את הביקור בכיכר העתיקה ביותר במוסקבה סיימנו בקתדראלת המלאך הראשי, גם אותה הזמין איוואן השלישי (1505) זמן קצר לפני מותו והיא הקתדראלה הגדולה האחרונה שנבנתה בקרמלין, פרי יצירתו של האדריכל האיטלקי אלביזו נובי, שילוב בין רנסאנס איטלקי לאדריכלות רוסית מוקדמת, במרכז אולם התווך נמצאים ארונות הקבורה של הצארים כולל איוואן האיום עד שעיר הבירה עברה לסנט פיטרסבורג, הכנסייה מעוטרת ביותר משישים דמויות בגודל טבעי של שליטים רוסיים ודמותו של המלאך הראשי מיכאל, הנחשב על פי המסורת למגינם של שליטי מוסקבה בראשית דרכם.

עם סיום הביקור במרכז העתיק של הקרמלין הלכנו לאורך ארמון הקרמלין הגדול והחומה המשקיפה על נהר מוסקבה ומשובצת מגדלי שמירה עד לנשקיית המדינה, שנבנתה בהוראתו של ניקולאי הראשון ב- 51-1844 ובתכנון של קונסטנטין טון, כמבנה תואם לארמון הקרמלין הגדול. כיום שוכנים בה הקרן הלאומית ליהלומים, שעושרה עולה על כל דמיון, וכן המוזיאון

המרהיב לאומנות דקורטיבית ושימושית, שמוצגיו השתייכו למשפחה הקיסרית. בקרמלין פעלו החל מהמאה ה-13 כבשנים לייצור נשק וכלי שריונות, חרשי כסף, סדנאות לאיקונות ורקמה וכן האורות המלכותיות. עמוק מאחורי הארמון הגדול נחבא לו ארמון טירם TEREEM שנבנה על ידי הצאר מיכאל רומנוב והיום הוא משמש כמגורי הנשיא וסגור לציבור.

האוסף במוזיאון הנשקיה, מייצג את העושר הרב, שצברו הנסיכים והצארים ברוסיה במשך מאות רבות של שנים. בין המוצגים הרבים ראינו כלי אוכל, תכשיטים, יהלומים, אבני חן ועושר גדול שקיבלו הצארים במתנה ושהכינו לעצמם, ראינו את כלי-הנשק והשריונות שיוצרו בסדנאות הקרמלין, ואת ביצי הפברז'ה המפורסמות, ביצת פברז'ה הראשונה ה-"תרנגולת" נוצרה על ידי קרל פברז'ה בשנת 1885 בהזמנת הצאר אלכסנדר השלישי. אלכסנדר רצה להפתיע את רעייתו, הצאריצה מריה פיודרובנה במתנה לכבוד חג הפסחא. המתנה שנבחרה הייתה תכשיט בצורת ביצת פסחא מעוטרת. הביצה הייתה עשויהזהב ומצופה אמייל, אולם ניתן היה לפתוח אותה, בדומה לבובת מטריושקה, ובתוכה היה חלמון מזהב, שבתוכו תרנגולת עשויה זהב, ובתוכה כתר עשוי אבני אודם.

הצאריצה כה התלהבה מהמתנה עד כי הצאר אלכסנדר מינה את פברז'ה לתכשיטן המלכותי והורה לו ליצור ביצת פסחא חדשה מדי שנה, ובלבד שבתוך כל ביצה תהיה הפתעה. בנו של אלכסנדר, הצאר ניקולאי השני, המשיך מנהג זה. החל מעלייתו לשלטון הזמין שתי ביצי פסחא בכל שנה, אחת עבור אמו האלמנה ואחת עבור אשתו, אלכסנדרה פיודרובנה.

נוסף על הביצים שנוצרו מדי שנה עבור המשפחה הקיסרית, נוצרו 15 ביצים למשפחות עשירות, ובהן 7 ביצים עבור התעשיין העשיר אלכסנדר קלץ'.

ראינו את כתר המונומאך, מהמאה ה-13 מקושט בפרוות צובל ושימש בהכתרות מלכותיות עד 1682, כמו כן ראינו גם את שמלת ההכתרה של קתרינה הגדולה שנתפרה ב-1762 לכבוד הכתרתה של קתרינה הגדולה, ועליה רקמה מחוטי-זהב של ראש נשר כפול, גם מגפיו של פיטר הגדול היו שם, מגפים שעיצב והכין לעצמו במידה גדולה בהרבה מהצורך על מנת להשאיר רושם של אדם גדול! ראינו כרכרות ומזחלות וביניהן כרכרת-קפיץ יפה ומצופה זהב, הכרכרה העתיקה ביותר היא מתנה שנתן מלך אנגליה ג'ימס הראשון לבוריס גודונוב.

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%91%D7%95%D7%A8%D7%99%D7%A1_%D7%92%D7%95%D7%93%D7%95%D7%A0%D7%95%D7%91

בכניסה למוזיאון זכינו לראות את פנקס החבר של סטאלין ואת אות עיטור הגבורה שקיבל.

[/http://www.kreml.ru/en-US/exhibitions/moscow-kremlin-exhibitions/pamyat-o-pobede-nagrody-vtoroy-mirovoy-voyny](http://www.kreml.ru/en-US/exhibitions/moscow-kremlin-exhibitions/pamyat-o-pobede-nagrody-vtoroy-mirovoy-voyny)

[/http://www.kreml.ru/en-US/museums-moscow-kremlin](http://www.kreml.ru/en-US/museums-moscow-kremlin)

[/http://armoury-chamber.kreml.ru/en-US/history/view](http://armoury-chamber.kreml.ru/en-US/history/view)

טיילנו לאורך החומה עד לגן אלכסנדר – לכסנדר ופסקי סאד, בתכנון של האדריכל אוסיפ בובה, הגן נחנך בשנת 1821 ונקרא על שמו של הצאר אלכסנדר הראשון, שהוביל לשיפוץ כולל של הקרמלין, לאחר מלחמות נפוליאון. בעבר זרם נהר הנגלינאיה דרך חפיר הקרמלין ולצורך הקמת הגן, הוסט אפיקו אל תעלה תת-קרקעית, בגן נמצא קבר החייל האלמוני (1967) ואש התמיש בוערת בו לזכרם של כל הרוסים שנספו במלחמת העולם השנייה.

הגן היה בשיא פריחתו ואלפי צבעונים בכל הצבעים חיכו לנו לצילום... את הפסקת הצהרים עשינו במתחם חדש מתחת למאנייז'נאיה פלושאד, בפתחו של המרכז פגשנו לראשונה את זוראב צ'רטלי ומזרקת הסוסים המרשימה שלו. המתחם צמוד למאנייז', אולם בו התאמן גדוד הרגלים.

לאחר ארוחת הצהריים נרגשים ומרוצים שמנו פעמינו לכיוון הכיכר האדומה, (Krasnaya Ploshchad) הכיכר האדומה היא כיכר מרוצפת רחבת ידיים באורך של כ-400 מטר, שבלוויית מגדלי קתדרלת ואסילי הקדוש הסמוכה מהווה את התמונה המפורסמת והמוכרת ביותר של מוסקבה. בסוף המאה ה-15 פקד איוואן השלישי על הריסת מבני העץ שהיו במקום כדי לפנות את השטח עבור עריכת שוק, והכיכר נקראה בהתאמה "כיכר המסחר" (Torgovaya) "שמה שונה במרוצת השנים פעמים נוספות עד שקיבלה את שמה הנוכחי, שלו, על אף המקובל לחשוב, אין קשר לצבעה של הכיכר או הזיהוי של הצבע האדום עם הקומוניסטים. אחד מפירושיו של שם התואר שהודבק לה היה ברוסית "היפה", אך עם הזמן תורגם במשמעותו הנוספת, "האדומה". הכיכר הייתה והינה מקום כינוס וחגיגות לצד הוצאות להורג ומצעדים צבאיים.

הכיכר הייתה הומה וחלקה עדיין היה מכוסה פיגומים מיום החגיגות... נכנסנו לצידו של המוזיאון להיסטוריה של רוסיה, המוזיאון נבנה בשנת 1883 בסגנון התחייה הרוסית, בחזית הבניין עומד פסלו של הגיבור גריגורי ז'וקוף, מגינה הנועז של סטלינגרד ומפקדו של הצבא האדום בקרב

קורסק 1943, סביבו דגלים אדומים, כל כיכר המאניז'נאיה הייתה מקושטת בכוכבים ודגלים
כיאה ליום של חג!

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%92%D7%90%D7%95%D7%A8%D7%92%D7%99_%D7%96%27%D7%95%D7%A7%D7%95%D7%91

המשכנו לאורך חומת הקרמלין ועצרנו ליד המוזוליאום של לנין, לאחר מותו של לנין בשנת 1924
ובניגוד לרצונו המפורש, הוחלט לשמר את גופתו של המנהיג הסובייטי למען הדורות הבאים,
תחילה נבנה אתר ארעי ולאחר שראו שהחניטה הצליחה נבנה המוזוליאום בצורת פירמידה של
קוביות מסלע גרניט אדום ומאבן לברדוריט שחורה, לצידו למרגלות חומת הקרמלין קבורים
מנהיגים קומוניסטים נוספים כיוסף סטלין, ליאוניד ברז'נייב, יורי אנדרופוב, אשתו של לנין
ואחותו, יורי גגארין ועוד.

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%95%D7%9C%D7%93%D7%99%D7%9E%D7%99%D7%A8_%D7%90%D7%99%D7%9C%D7%99%D7%A5%27_%D7%9C%D7%A0%D7%99%D7%9F

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%94%D7%9E%D7%90%D7%95%D7%96%D7%95%D7%9C%D7%99%D7%90%D7%95%D7%9D_%D7%A9%D7%9C_%D7%9C%D7%A0%D7%99%D7%9F

הקראנו את השיר פגישה בנכר, ופגשנו וטרנים צועדים בגאווה עטורי מדליות.

<http://shironet.mako.co.il/artist?type=lyrics&lang=1&prfid=578&wrkid=5529>

ראינו את קתדרלת ואסילי הקדוש, שנבנתה להוראתו של איוואן האיום (1561) כדי לחגוג את
כיבושה של העיר המבוצרת קאזאן מידי המונגולים. המבנה הושפע מאדריכלות העץ הרוסית
ומתאפיין בעושר של גמלונים, של גגות בדוגמת אוהל ושל כיפות בצל צבעוניות, לולייניות.

בחזית הקתדראלה ניצב פסל ארד של הפסל איוואן מארטוס המציג את הקצב קוזמה מינין
והנסיך דמיטרי פוז'ארסקי, השניים גייסו מתנדבים ללחות בצבא הפולני הפולש בשנת 1612
והובילו את צבאם לניצחון על הפולנים וגירושם מהקרמלין. הפסל הוצב ב-1818 לזכר הניצחון
במלחמות נפוליאון.

על הכיכר חולש מבנה ענק – כלבו גום, "חנות כלבו לאומית" 'GUM' המבנה תוכנן ב-1889
בהשראת גלריה ויטוריו עמנואל במילאנו, בנויי בסגנון התחייה הרוסית, קמרונות, מעקות ברזל,
שדרות של חנויות, מזרקות ותיקרה שקופה, מרשים ביותר ומאכלס חנויות מותגים של אופנה,

הנעלה, קונדיטוריה, שוקולד ומשקאות. יצאנו משטח הכיכר דרך שער התחייה, שנבנה מחדש ב-1995 בראשו צמד צריחים, השער המקורי נהרס ב-1993.

חזרנו למלון להפסקה קצרה, התרעננות וארוחת ערב ויצאנו לסיור לילי ברחבי מוסקבה המוארת, תחנה ראשונה פארק מרכז התערוכות הפאן-רוסי, VDNKH

מרכז התערוכות הוקם באופן רשמי ב 17-בפברואר 1935 בשם "התערוכה של האיחוד החקלאי) (BCXB) "רוסית, Всесоюзная Сельско-Хозяйственная Выставка): באתר שנקרא אז פארק אוסטנקינו באחד מפרבריה הצפוניים של מוסקבה ששולב לאחר מכן בגבולות העיר. בשנת 1935 הוכנה תוכנית אב לתכנון מרכז התערוכות על ידי האדריכל ויאצ'סלב אולטרז'בסקי שאושרה בשנת 1936. הפתיחה הרשמית אמורה הייתה להתקיים בחודש יולי, 1937 למרות זאת התוכנית לא יצאו לפועל לפי לוח הזמנים שקבע יוסיף סטלין, ולאחר שלושה שבועות לפני המועד האחרון של הפתיחה נאלץ סטלין באופן אישי לדחות את הפתיחה הרשמית בעוד שנה אחת (לאוגוסט). (1938 עבודות הבנייה לא הושלמו במועד וחלק מן הביתנים שהוקמו וכן שער הכניסה החדש נהרסו על מנת להחליפם במבנים מתאימים יותר (על רוב הביתנים נמתחה ביקורת על כך שלא היו בהם חלונות). על פי התוכנית המקורית של המתכנן, הבניינים הוקמו מעץ, אולם בשנת 1938 ועדה ממשלתית בחנה את הבנייה והחליטה כי מבנים מעץ נחשבו צנועים מדי, וזמניים מדי. מתכנן האתר ויאצ'סלב אולטרז'בסקי נעצר (ושוחרר בשנת 1943 ולאחר מכן תכנן את שער הכניסה הראשית בפתיחה המחודשת.

באוגוסט 1938 הודיע ניקיטה חרושצ'וב בנאום בסובייט העליון כי האתר אינו מוכן, ודחה את זמן הפתיחה לאוגוסט 1939. הפתיחה הרשמית נערכה ב 1-באוגוסט 1939 ומידי יום ביקרו במקום כ-40,000 איש. לאחר פלישת גרמניה הנאצית לברית המועצות ב 1-ביולי 1941 האתר נסגר עד לאחר תום מלחמת העולם השנייה. בכניסה הראשית של מרכז התערוכות על השער הראשי הוצב על בימה גבוהה הפסל המפורסם "העובד ואשת הקולחוז " או " נהג הטרקטור ואשת הסובחוז/ הקולקטיב" המציג את דמויות ענק של גבר ואשה המחזיקים אלומת שיבולים עצומה. הפסל שגובהו 25 נוצר על ידי הפסלת ורה מוחינה והוצב במקורו על הגג של הביתן הסובייטי ביריד העולמי שנערך בפריז בשנת 1937 הפסל המפורסם הופיע על הלוגו של אולפני מוספילם במוסקבה, וכפתיח של סרטי תעמולה סובייטיים. צעדנו לאורך השדרה עד ל"ביתן עמיה של ברית המועצות" שפסל גדול ומרשים של לנין ניצב לפניו, הצטלמנו עם לנין והמשכנו למזרקת הרפובליקות, המעוטרת בפסל מצופה עלי זהב של אלומות חיטה, סביבו ניצבות 15 דמויות מוזהבות של נערות בלבוש מסורתי,

המייצגות את הרפובליקות לשעבר של ברית המועצות, מהמזרקה פרצו סילונוי מים לגובה של 24 מטר. ראינו למרחוק את האנדרטת החלל, המסמלת טיל ממריא לציון טיסתו של גאגרין לחלל, מתחת נמצא מוזיאון החלל.

המשכנו לכיוון נהר מוסקבה וראינו את מלון ראדיסון (אחד משבע האחיות) מואר ומפואר, ממול צפינו על הבית הלבן, בניין הממשלה הרוסית, משם נסענו לראות את מנזר נובודיווצ'י משתקף במי האגם הקטן הגובל במנזר, עצרנו לצילום למרגלות קתדראלת ישו המושיע.

בניית הכנסייה

ב-25 בדצמבר 1812 עם שוך מלחמת רוסיה-צרפת, הכריז הצאר אלכסנדר הראשון, כי בכוונתו להקים קתדראלה "שתציין את הכרת תודתנו להשגחה העליונה שהצילה את רוסיה מהחורבן שאיים עליה" ולאובדן שחוה העם הרוסי. העבודות על הקתדראלה החלו מספר שנים לאחר מכן. ב-1817 אימץ אלכסנדר את תוכניתו של האדריכל אלכסנדר ויטרברג למבנה. התוכנית, בסגנון ניאו-קלאסי, כללה מוטיבים רבים מארגון הבונים החופשיים. המיקום שנבחר למבנה היה "גבעת הדרורים" במוסקבה.

ב-1825 עלה לשלטון אחיו של אלכסנדר, ניקולאי הראשון. בעיני ניקולאי, שהיה פטריוט ואדוק מאוד באמונתו, לא מצאה חן תוכניתו הניאו-קלאסית של ויטרברג שאישר אחיו. הוא הזמין מהארכיטקט קונסטנטין טון עיצוב חדש, בהשראת כנסיית איה סופיה באיסטנבול. התוכנית החדשה של טון, שהייתה בסגנון ניאו-ביזנטי, אושרה ובשנת 1832 - הוחלט על מיקום המבנה לאתר הנמצא בקרבת הקרמלין לפי החלטת ניקולאי ב-1837. העבודות על המבנה החלו. העבודות נמשכו שנים רבות, ולבסוף נערך טקס הקדשה לכנסייה ב-26 במאי 1883 ביום הכתרתו של הצאר אלכסנדר השלישי. שנה קודם לכן, נערכה השמעת הבכורה של יצירתו הפטריוטית של צ'ייקובסקי בכנסייה.

הרס ושחזור

בעקבות מהפכת אוקטובר החל ברוסיה שלטון קומוניסטי אנטי-דתי מוצהר. עם מותו של לנין הוחלט כי במקום הקתדראלה יוקם ארמון הסובייטים לתפארת הסוציאליזם. התוכנית כללה הקמת פסל עצום ממדים של לנין המנופף בזרועו. הקתדראלה פוצצה עד היסוד בעזרת מקלות דינמיט ב-5 בדצמבר, 1931 בהוראת לזר קגנביץ, שר בממשלת סטלין. במשך שנה פונו הריסות הכנסייה מן האתר. הפרויקט הוקפא בסופו של דבר עקב חוסר תקציב ובעיות ביציבות בקרקע. בשנת 1958 הוקמה במקום בריכת שחייה ענקית, שהייתה הגדולה בעולם באותה עת. בשנת 1990-לאחר נפילת השלטון הקומוניסטי ברוסיה, קיבלה הכנסייה הנוצרית אורתודוקסית אישור לבנות מחדש את הכנסייה, וב-1991 הונחה אבן הפינה באתר. ב-1992 יוסדה קרן למטרת הבנייה

מחדש של הכנסייה, שאליה הגיעו תרומות מכל רחבי רוסיה. טקס ההקדשה של הכנסייה נערך ב-19 באוגוסט, 2000, יום ההשתנות של ישו לפי המסורת האורתודוקסית.

את הסיור קינחנו בביקור לילי בכיכר האדומה לשמיעת הפעמון המצלצל לחצות, לילה טוב.
*ארזנו את המזוודות והכנו לנו תיק לנסיעה מחר יוצאים ממוסקבה ליומיים בטבעת עריי הזהב.

3. יום שלישי – 12/5/2015 טבעת ערי הזהב

לאחר ארוחת הבוקר, האוטובוס הסיע אותנו לתחנת הרכבת המרכזית במוסקבה ומשם ברכבת נסענו 170 ק"מ לולדימיר, שם חיכתה לנו המדריכה המקומית ואוטובוס ויצאנו לסיור היסטורי בעיר. השם "טבעת הזהב" ניתן לשמונה ערים צפונית – מזרחית למוסקבה, שעוטפות אותה כטבעת, ובזכות צבע הזהב של צריחי הכנסיות שלהן. ערים אלו הוקמו ע"י השבטים הסלאביים עוד בטרם היות רוסיה למדינה. הן מילאו תפקיד חשוב בהתפתחות ההיסטורית של רוסיה ועיצובה כמדינה, וכן בהתפתחות הכנסייה הרוסית.

ולדימיר נבנתה על ידי הנסיך ולדימיר מונומאך בסוף המאה ה-11, על גדת נהר קליאזמה. באמצע אותה מאה הוכרזה העיר כבירת נסיכות אזור ולדימיר-סוזדל. למרות שסבלה פעמיים מהתקפות המונגולים התאוששה, היות והתאחדה עם מוסקבה לנסיכות. בעקבות האחוד עם מוסקבה עבר מרכז הכנסיה הרוסית למוסקבה ולאחריו הכוח הכלכלי. עד למאה ה-15 למרות האחוד שמרו השליטים על תוארם "הנסיכים הגדולים של ולדימיר". עברה המפואר של העיר השאיר בה מונומנטים מרשימים.

עם ההגעה צפינו על הנוף הפסטורלי וראינו את קתדראלת דמטריוס הקדוש, כנסיה הבנויה מאבן גיר בעלת כיפה יחידה, הכנסייה נבנתה בשנים 7-1194 ועטופה כולה ביותר מאלף תבליטים של גריפונים, קנטאורים, אריות, ציפורים וצמחים דמיוניים ודוד המלך.

משם המשכנו למתחם הקתדראלה המפורסמת של ולדימיר, קתדראלת העלייה לשמיים שנבנתה בשנים 1158-1160, אומנים רבים מרחבי רוסיה הגיעו כדי לתרום לבניית הכנסייה שהיתה באותם ימים המבנה הכי גבוה ברוסיה, והיא מקושטת באבני חן, אריחי קרמיקה, בין

האומנים ראינו את עיטוריי הקירות של אנדרי רובלוף ודנייל צ'ורני, רבים מנסיכי רוסיה העתיקה הוכתרו כאן. חלק מהאיקונות הועברו מכאן לגלריית טרטיקוף.

בכניסה המערבית של העיר עומד "שער הזהב". מבנה זה הוא פרט מביצורי העיר שנבנה על ידי אנדרי בוגוליובסקי, 1164. מונומנט זה ייחודי לארכיטקטורה העתיקה של מבנים להגנת ערים, והוא מורכב משלוש פונקציות: צריח להגנה, כנסיה ו"שער ניצחון". עקב ייחודו של המבנה הוא נכלל ברשימת אונסק"ו. כיום מאכלס המבנה את מוזיאון הצבא, שהרשים אותנו בתצוגה המקומית האותנטית. הכביש למוסקבה יוצא משער הזהב.

<http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%95%D7%9C%D7%93%D7%99%D7%9E%D7%99%D7%A8>

הפסקת צהריים ונסיעה לסוזדאל.

לסוזדאל הגענו אחר הצהריים למנזר מנזר אותימיוס הקדוש, מנזר גברים השוכן על נהר קמנקה בחלקה הצפוני של סוזדל. המנזר הוקם בשנת 1352 על ידי נסיך סוזדל כחלק מהגנת העיר, ונקרא תחילה בשם "מנזר ספסקי", אך לאחר מכן זה שונה והוא נקרא על שם אב המנזר הראשון, אותימיוס הקדוש. מבני העץ הראשונים של המנזר לא נשתמרו והמבנים הקיימים הם מהמאות ה-16 וה-17. המבנים הגדולים של המנזר נבנו מתרומות הצארים ואסילי השלישי, איוואן הרביעי ונסיכי פוז'רסקי. החל משנת 1766 המנזר כלל בית מאסר למתנגדי המשטר. המבנה המרכזי של המנזר הוא קתדרלה ספסקו-פראוברז'נסקי שנבנתה במאה ה-16 בסגנון הבנייה הלבנה של סוזדל, והיא ידועה במיוחד בפרסקות מהמאות ה-16 וה-17. ליד הקיר המזרחי של הקתדרלה שוכן קבר הנסיך פוז'רסקי, המצביא הידוע של רוסיה במתחילת המאה ה-17. עוד במנזר:

- מגדל פעמונים, שמענו נגינה יפהפייה של פעמונים.

- כנסיית בלגובצ'נסקי

- בניין אב המנזר

- כנסיית ניקולסקי עם בניין בית החולים

- בניין בית המאסר

עשינו תצפית על נהר הקאמנקה, זו הנקודה הגבוהה בסוזדאל והמשכנו למתחם הקרמלין של סוזדאל, הקרמלין הוקם במרכז העיר סוזדאל במאה ה-10. הוא ניצב בסמוך לנהר קמנקה בדרום העיר. במהלך המאות ה-11 וה-12 הוקם המבצר והוקף בחומת אדמה באורך של 1,400 מטר, ולאורכן ניבנו חומות עץ ומגדלי שמירה. בתוך המתחם הוקם בניין הנסיך, בניין הממסד הדתי, מתחמים צבאיים ומבנים נוספים. במהלך המאה ה-15 חוזק המערך ההגנתי. בשנת 1719 נשרפו כל מבני העץ ששימשו להגנת העיר. המתחם כולל היום מספר מבנים:

- קתדראלת הולדת אם ישו (1222-25) נבנתה במקום בו ניצבו כנסיות קודמות. מהמבנה המקורי נותר רק החלק התחתון, ובמאה ה-16 נבנו מעליו קירות לבנים. החלק הישן מעוטר בתבליטים רבים של אריות, פני נשים ועוד. מול החזית הדרומית של הקתדראלה הוקם בשנת 1635 מגדל הפעמונים, ובמאה ה-17 נוסף לו שעון עם אותיות המציינות את השעות.
- מתחם הממסד הדתי – נבנה במאות ה-15 וה-17. המבנה שימש כבית מגוריו של ראש הכנסייה המקומית, וכיום שוכן בו מוזיאון.
- כנסיית ניקולסקי בחלקו המערבי של הקרמלין נבנתה בשנת 1766 בכפר גלוטוב. כשנשרפה הכנסייה בקרמלין, הועברה הכנסייה אליו.

חומר על ולדימיר וסוזדאל:

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%94%D7%90%D7%AA%D7%A8%D7%99%D7%9D_%D7%94%D7%9C%D7%91%D7%A0%D7%99%D7%9D_%D7%91%D7%95%D7%95%D7%9C%D7%93%D7%99%D7%9E%D7%99%D7%A8_%D7%95%D7%91%D7%A1%D7%95%D7%96%D7%93%D7%9C

בהליכה לאורך הנהר, הליכה בנוף ציורי המזכיר את הבית... חצינו את הנהר על גשר עץ שהזכיר לי תמונה מימיו הראשונים של הקיבוץ... הגענו למוזיאון סוזדאל למבני עץ, זהו מוזיאון תחת כיפת השמיים המציג מבני עץ שהביאו מרחבי רוסיה כולה, ביקרנו בבית רוסי כפרי טיפוסי, ראינו את מבנה הבית, החלוקה לשימוש חקלאי ומגוריי החיות לצד בני הבית שגרו בצפיפות גדולה, למדנו שהמטבח בבית הרוסי הוא החלק החשוב ביותר ובו המשפחה מבלה ומארחת רוב שעות היום, ביקרנו בכנסיית ההשתנות שנבנתה בשנת 1756, הכיפות בראשה נבנו מרעפים משתלבים, מבלי שיעשה שימוש ולו במסמר מתכת אחד!

זהו...כמעט, נסענו לבית משפחה מקומית שאירחה אותנו בשקט מופתי לארוחת ערב רוסית טיפוסית, אכלנו סלט ירקות, מרק בורשט, טעים...ו...מנה עיקרית עוף מכובס...בטח הזכיר לי את הקיבוץ...חזרנו לשורשים, קינוח ולמלון, מלון עץ כפרי, חדרים מרווחים ואוירה מדהימה, לילה טוב.

4. יום רביעי – 13/5/2015 מוסקבה

התעוררנו לבוקר שטוף שמש, איזה מקום, עצים פורחים בלבן, בתיי העץ מגולפים ביד אמן והנוף! הנהר הזורם וחוצה את העיר, חומות הקרמלין והגגות הצבעוניים של הכנסיות, צינץ הציפורים וארוחת בוקר דשנה והנה הופ בחזרה לולדימיר, רכבת וחוזרים למוסקבה, היה נהדר לצאת ככה מחוץ לעיר. הגענו למוסקבה בצהריים ונסענו למוזיאון הפנורמה של קרב בורודינו, ובו ציור קיר פנורמי ענק באורך של 115 מטר ובגובה של 14 מטר, מאת פרנץ רובו, שיצר את הציור בשנת 1912 לרגל 100 שנים לקרב בין הצבא הרוסי לבין חילותיו של נפוליאון.

זה היה הקרב הגדול ביותר בפלישתו של נפוליאון לרוסיה. בקרב השתתפו כ-250,000 חיילים, מהם נהרגו או נפצעו לפחות 70,000. הגרנד ארמה הצרפתי בפיקודו של נפוליאון בונפרטה תקף את הצבא האימפריאלי הרוסי בפיקודו של מיכאיל קוטוזוב בקרבת העיירה בורודינו, הנמצאת מערבית לעיר מוז'איסק. הצבא הצרפתי כבש לבסוף את העמדות העיקריות בשדה הקרב, אך נכשל בחיסול הצבא הרוסי.

הקרב עצמו נגמר ללא הכרעה ברורה, אך ההפסד הטקטי והאבידות הגדולות גרמו לנסיגת הרוסים ביום המחרת. קרב בורודינו היה קרב מפתח במלחמת רוסיה-צרפת (1812) שאחריו הצליח נפוליאון לכבוש את מוסקבה. כיבוש מוסקבה לא השיג את התוצאה לה קיווה והפלישה הסתיימה בסופו של דבר בתבוסה צרפתית.

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%9E%D7%9C%D7%97%D7%9E%D7%AA_%D7%A8%D7%95%D7%A1%D7%99%D7%94-%D7%A6%D7%A8%D7%A4%D7%AA_%281812%29

<http://www.1812panorama.ru/english.html>

האתר הבא אותו ביקרנו היה המוזיאון היהודי להיסטוריה יהודית וסובלנות, המוזיאון הוקם בתחנת אוטובוסים ישנה והוא מוקדש להיסטוריה של העם היהודי מתקופת הבריאה עד לתקופת התפרקות ברית המועצות, במוזיאון מוצגות תערוכות מתחלפות וקבועות, מרכז לילדים, מרכז לאומנות מודרנית, חנות מזכרות ובית קפה. המוזיאון משתרע על שטח של כ-9000 מ"ר ועלות הקמתו נאמד בכ-60 מיליון דולר, בין התומכים בהקמתו נמנים ממשלת רוסיה, הקונגרס הציוני העולמי ואנשי עסקים.

המוזיאון נחנך ב-8 בנובמבר 2012 בטקס השתתף נשיא המדינה שמעון פרס ושר החוץ של רוסיה סרגיי לברוב. <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4302611,00.html>

הלכנו לאורך ההיסטוריה של העם היהודי ברחבי מזרח אירופה ורוסיה, ראינו סרטים ושמענו הסברים, לבסוף השתתפנו בסקר למידת הסובלנות שלנו, מעניין, המוזיאון מצויד בשיא הטכנולוגיה, מצרפת את האתר של המוזיאון, באנגלית!

[/http://www.jewish-museum.ru/en/about-the-museum/museum-building](http://www.jewish-museum.ru/en/about-the-museum/museum-building)

על יהדות רוסיה:

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%99%D7%94%D7%93%D7%95%D7%AA_%D7%A8%D7%95%D7%A1%D7%99%D7%94

לצד המוזיאון קיים מרכז יהודי, הכולל בית חולים רמב"ם, בית לימוד ומרכז התכנסות.

מאמר על גורל יהודי ברית המועצות בתקופת השואה:

<http://www.daat.ac.il/encyclopedia/value.asp?id1=3519>

חזרנו למלון במוסקבה ויצאנו לאכול במסעדת מו-מו ארוחת ערב, בתיאבון ולילה טוב.

5. יום חמישי – 14/5/2015 מוסקבה

לאחר ארוחת הבוקר, יצאנו לסיור ייחודי במטרו המוסקבאי. הרכבת התחתית במוסקבה קיימת החל מ-1935 ועוברים בה מדי יום למעלה מ-8 מיליון נוסעים! התחנות של מרכז העיר מעבר לשימוש הפרגמטי היוו כוח תעמולה חזק ביותר בהתהוות התודעה של האזרח העובד. כך נוצרו מספר תחנות מעוטרות להפליא ונשמרו בקפדנות עד היום. התחנות נבנו בתקופת השלטון

הקומוניסטי, הן נבנו בעומק רב וצריך לדעת איך להתנהל בהן, ירדנו במדרגות נעות לעומק של כמעט 100 מטרים מתחת לאדמה! והתחלנו את הסיור בתחנות המטרו המרשימות.

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%94%D7%A8%D7%9B%D7%91%D7%AA_%D7%94%D7%AA%D7%97%D7%A%D7%99%D7%AA_%D7%A9%D7%9C_%D7%9E%D7%95%D7%A1%D7%A7%D7%91%D7%94

אתר של המטרו באנגלית:

http://engl.mosmetro.ru/pages/page_0.php?id_page=517

עוד סיפורים על המטרו:

<http://www.israelim.ru/contents.asp?aid=93693>

בין התחנות שביקרנו :

Ploschad Revolyutsii Metro Station, תחנה זו משובצת פסלים של איכרים ואיכרות סובייטים, חיילים, חיילות, סטודנטים ועוד כ-76 דמויות בכל פינה, ראינו את הדמות עם הכלב שאנשים נוהגים ללטף את ראשו, למזל...ולכן ראשו מבריק ומצוחצח...או שלא!

<http://www.moscow-russia-insiders-guide.com/ploschad-revolyutsii-moscow-metro-station.html>

Komsomolskaya Moscow Metro Station, תחנה זו מעוצבת כמו מוזיאון או אולם בארמון, יש בה סמלים קומוניסטיים לתמיכה במשטר הסובייטי, פסיפסים של לנין נואם וסמלי ניצחון.

<http://www.moscow-russia-insiders-guide.com/komsomolskaya-moscow-metro-station.html>

Novokuznetskaya Moscow Metro Station, תחנה שנבנתה בזמן מלחמת העולם השנייה והוקדשה לתמיכה בלוחמים, נבנתה מחלקי שיש שהובא מכנסיית ישו המושיע שסטלין פוצץ והיא מעוטרת פסיפסים מחיי העם הסובייטי, בזמן בנייתה רוסיה הייתה במלחמה והמצב היה מאוד קשה ובכל זאת האומנים והפועלים המשיכו לעבוד, למרות התנאים הכל כך קשים.

<http://www.moscow-russia-insiders-guide.com/novokuznetskaya-moscow-metro-station.html>

בתום הסיור במטרו נסענו לכיוון גלריית טרטיאקוף, לאחר הפסקה קצרה נכנסנו לסיור בגלריה המציגה את האוסף החשוב ביותר של אמנים רוסיים לאורך השנים, בכניסה לגלריה ניצב פסלו של פאבל טרטיאקוף, אשר יסד את הגלריה בשנת 1856 והעניק אותה לעיר בשנת 1892,

פאבל היה סוחר עשיר שאסף יצירות אמנות רוסיות לאורך השנים, כך עשה גם אחיו סרגיי ולאט לאט, האוסף הלך וגדל! גם בזכות הלאמת אוספים פרטיים רבים על ידי המשטר הסובייטי, את חזית הגלריה תכנן ויקטור ואסנצ'וב והיא נבנתה רק בשנת 1902. כיום מוצגים בגלריה יותר מ-160.000 יצירות של אמנים רוסיים.

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%A4%D7%90%D7%91%D7%9C_%D7%98%D7%A8%D7%98%D7%99%D7%90%D7%A7%D7%95%D7%91

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%92%D7%9C%D7%A8%D7%99%D7%99%D7%AA_%D7%98%D7%A8%D7%98%D7%99%D7%90%D7%A7%D7%95%D7%91

בין היצירות ראינו ציורי דיוקנאות של רוזנים ורוזנות, את דיוקנו של אלכסנדר פושקין ושמענו על עברו האפריקאי וצבע עורו השחום, עבודות של זרם באומנות הרוסית שנקרא קבוצת הנוודים, שציירו אומנות חברתית שימושית, הזרם שנוצר אחריהם היה זרם שדגל באומנות לשם אומנות והושפעו מזרם האימפרסיוניסטים. בין הציירים שראינו היו איליה ריפין, מיכאל ורובל, ולנטין סרוף, יצחק לויתן, ולדימיר טאטלין ועוד. ראינו גם את ציור "העורבים שבו" של אלכסיי סאבראסוף שדניאל קיבל בבית הספר משימה לכתוב סיפור בהשראת הציור...

[/http://www.tretyakovgallery.ru/en/museum/history/gallery](http://www.tretyakovgallery.ru/en/museum/history/gallery)

<http://www.moscow-russia-insiders-guide.com/moscow-tretyakov-gallery.html>

[/http://www.russianartgallery.org](http://www.russianartgallery.org)

היה סיור מרתק, עולם שלם של אמנים רוסיים נפתח בפנינו.

איליה ריפין:

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%90%D7%99%D7%9C%D7%99%D7%94_%D7%A8%D7%A4%D7%99%D7%9F

יצחק לויתן:

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%99%D7%A6%D7%97%D7%A7_%D7%9C%D7%95%D7%99%D7%AA%D7%9F

למרות העומס ובהסכמה להמשיך את היום דניאל עשה לנו הפתעה ולקח אותנו לאקדמיה לאומנות, שם נכנסנו לעולם קסום ובלתי מוכר, לעולמו של האמן הגאון, זוראב צ'רטלי, לא מצאתי חומר עליו ואני עדיין מחפשת, מצרפת לכם את אתר המוזיאון ברוסית... אבל אהבתי את התמונות. הביקור היה נהדר, מגוון העבודות, הסגנונות והחומרים השאירו אותנו פעורי פה.

בין העבודות ראינו את הפסל של גן העדן, של משפחת הצארים לפני הרצחה, עומדת לצילום משפחתי בעיניים עצומות, את הצאר אלכסנדר, את הצאר...אה פוטין, את ראש העיר האגדי של מוסקבה וכל האשפה לרגליו, ציורים גדולי מימדים של פרחים, דמויות ומודל של האנדרטה לשואה שנמצאת במוזיאון ההנצחה, מחר נראה את הפסל בגודל טבעי.

[/http://www.tsereteli.ru/creation](http://www.tsereteli.ru/creation)

לא, לא סיימנו, עוד ביקור אחד ליום המרתק הזה, ביקור בבית הכנסת הכוראלי. בשנת 1881 פנתה הקהילה המקומית לאדריכל האוסטרי סיימון איבושיץ (Simon Eibuschitz) לצורך תכנון הבניין. הבנייה החלה ב-27 במאי 1887 אך היא הופסקה בשנת 1888 הבנייה חודשה רק בשנת 1905 תחת הנחיות של האדריכל רומן קליין (Roman Klein) בית הכנסת נפתח בשנת 1906.

בית הכנסת תפקד גם בתקופת ברית המועצות, למרות שבחלקו הועבר לצרכים אחרים. כיום הוא משרת את הקהילה המקומית ונערכים בו אירועים מקומיים וחגים. בית הכנסת מרשים מאוד ומכיל גם חדרי לימוד.

שמענו על ביקורה של גולדה מאיר בבית הכנסת בעת שעמדה בראש צירות ישראל בברית המועצות. יהודים רבים נמנעו מלבקר בבית הכנסת כורל במוסקבה בחגים בזמן המשטר הקומוניסטי, אולם בזמן שבו הגיעו אליו אנשי המשלחת הדיפלומטית הישראלית, קבלת הפנים שנערכה להם הייתה חגיגת ולבבית, על גבול האקסטאזה. עשרות אלפים הרעיפו אהבה אין קץ על נציגי המדינה היהודית הצעירה. מפורסמת מאוד התמונה של גולדה מאיר רוקדת עם היהודים בשמחת תורה. אומנם אחרי זמן מה כבר גבר הפחד, והיהודים היו הססניים למדי לגבי התקרבות לדיפלומטים הישראליים. אירוע זה הוטבע על שטר של 10,000 שקלים חדשים ונכתבה האמרה המפורסמת "שלח את עמי".

עייפם אך מרוצים חזרנו למלון, לארוחת ערב ושליחת המזוודות במשאית לסנט פיטרסבורג.

6. יום שישי – 15/5/2015 סנט פטרסבורג

היום נצא ברכבת מהירה לסנט פטרסבורג, בירת התרבות של רוסיה, עיר ששוכנת על גדות התעלות ונהר הנייבה, את הבוקר נצל להשלמות ולסיום הביקור במוסקבה.

לאחר ארוחת הבוקר יצאנו לביקור בפארק הניצחון על "הר ההשתחוות" - פוקלונאיא גורה.
התחלנו את הביקור באנדרטה לציון ניצחון הסובייטים על הגרמנייה הנאצית. האנדרטה המרשימה שעוצבה על ידי הפסל הלאומי זוראב צ'רטלי לזכר קורבנות השואה. אנדרטה מרגשת ומעוררת השראה. ביקרנו במתחם מוזיאון הניצחון הסמוך/ מוזיאון המלחמה הפטריוטית הגדולה, הבנוי בצורת חצי סהר, עם כיפה בראשו, ראינו את שביל "דמעות מבדולח", ואת המיצגים המתארים וממחישים את מערכות הקרב המכריעות ואירועי המפתח שבמלחמת העולם השנייה, שמענו על המצור הקשה שעברה לנינגרד/סנט פיטרסבורג והבנו את גודל החשיבות של מלחמת העולם השנייה בחיי העם הרוסי, ביקרנו בקומת הניצחון והזיכרון, אולם המכיל אלפי שמות של החיילים שנפלו במלחמה, מוזיאון מדהים.

המוזיאון...שוב ברוסית, אבל יש תמונות וסיור וירטואלי:

<http://www.poklonnayagora.ru>

מאמר שמצאתי, אולי יעניין אתכם:

<http://www.historicalmoments2.com/%D7%94%D7%9E%D7%97%D7%99%D7%A8-%D7%94%D7%90%D7%9E%D7%99%D7%AA%D7%99-%D7%A9%D7%9C-%D7%A9%D7%93%D7%94-%D7%94%D7%A7%D7%A8%D7%91>

זהו, תם ביקורנו במוסקבה, שהייתה מיוחדת, מרגשת, מדהימה, מונומנטאלית והשאירה טעם של עוד! הגשם התחיל לרדת ואנחנו בדרך לרכבת, פקק אדיר שסתם 8 נתיבים הוביל אותנו להחלטה לנטוש את האוטובוס ולרדת למטרו כדי להגיע בזמן לרכבת לסנט פיטרסבורג, המרוץ נגד הזמן התחיל, רכבת ועוד רכבת ועוד רכבת, מזל שעברנו סטאג' ביום הקודם...ובדקה האחרונה עם הלשון בחוץ עלינו לרכבת המפנקת לסנט פיטרסבורג, זמן להירגע, לנוח, לעכל את החוויות וארבע שעות ואנחנו בסנט פיטרסבורג.

עם ההגעה חיכה לנו אוטובוס לסיור הכרות ראשוני עם העיר, חצינו את שדרות נייבסקי פרוספקט, עורק החיים הראשי של העיר לאורכו ארמונות, אחוזות, תיאטראות, כנסיות, בקצה בית האדמירליות, למדנו להכיר את פיטר הגדול וחזונו להקים עיר אירופאית, שמענו על מסעותיו לאירופה על אהבתו להולנד/אמסטרדם אכן ההשפעה ניכרת בכל פינה, כולל את בחירת המיקום לחופו של המפרץ הפיני, יבוש הביצות/אדמה וסכנות הצפה... בקיצור, הולנד?! 1712 סנט פטרסבורג הופכת לבירת רוסיה. עצירה לצילומים מול כנסיית סנט אייזק שהפכה בעת המהפכה להיכל סובייטי לקיום אסיפות, הרצאות ונאומים סובייטים, לצידו של הפסל של ניקולאי הראשון, הכרות ראשונה עם נהר הניבה שמגיעה מאגם לאדוגה ונשפך למפרץ הפיני, לים הבלטי, אורכו 74 ק"מ, הגשרים, 365 גשרים אחד לכל יום, הארמונות, האחוזות, התעלות, המויקה והפונטנקה, ראינו את פרש הברונזה לכבוד פיטר/פיוטר הגדול, עיר אחרת, מראה אחר, אדריכלות, אופנה, אנשים אחרים, ארץ אחרת?

כבר לילה, הגענו למלון, קיבלנו חדרים וארוחת ערב ראשונה, שוב אננס...איזה כייף!

7. יום שבת – 16/5/2015 סנט פטרסבורג

בוקר טוב סנט פטרסבורג, את היום התחלנו בהכרות עם נטאשה המדריכה המקומית שלנו שהצטרפה אל דניאל, ויצאנו ישר לבית הכנסת הכוראלי הגדול של העיר, בית הכנסת נבנה מיזמתם ותרומתם של הנדבנים שמואל פוליאקוב והוראצי גינצבורג, בשנת 1879 לאחר מותו של ניקולאי הראשון שגירש את רוב היהודים מהעיר, אושר לקהילה היהודית שהלכה וגדלה להקים את בית הכנסת, בית הכנסת נבנה בסגנון מורי ספרדי ומשמש את תושבי השכונה היהודית, יש מקום לכ-1,200 מתפללים, בית הכנסת שרד את הדיכוי של שנות השלושים ועמד בתקופת המצור ואף המשיך לקיים את פעילותו, הקהילה היהודית נותרה כמעט ללא פגע, בניגוד לקהילות היהודיות האחרות ברחבי רוסיה ומזרח אירופה שהושמדו, בית הכנסת פעיל גם היום ונעזר בארגון הג'וינט, יש עזרה למבוגרים, פעילות של חב"ד, מרכז תרבותי ובית ספר, מדברים

היום על כ-100,000 תושבים יהודיים בשכונה. בית הכנסת פעיל ובזכות ביקורנו בשבת זכינו להיות נוכחים בתפילת הבוקר, מרגש על אף שהיו מעט מאוד מתפללים, בעיקר ילדים.

המשכנו לאי השפנים, האי עליו התחילה סנט פטרסבורג ובו נמצאת **מצודת פטר ופול**, ביקרנו בכנסייה הראשונה של העיר, קתדראלת פטרוס ופאולוס הקדושים, בת 300 השנים ששומרת בתוכה מאז מותו של פיטר הגדול, את הקברים של המשפחה הצארית מבית רומנוב, ראינו את קברו של פיטר הראשון ויקטרינה הגדולה, ניקולאי ה-II ובני משפחתו, כנסיה שנבנתה בדוחק השעה ובמקום שיש העמודים מצוירים בדוגמת שיש, האיקונוסטזיס מרהיב יצירת מופת ראוותנית בסגנון הברוק, מקושטת בגילופי עץ מזהבים, ביקרנו במבצר טרובצקוי, המבצר שימש בין השנים 1872-1921 ככלא אכזרי לאויביה של המדינה, מבית ומחוץ, בשנת 1924 הפך המבצר למוזיאון, התאים שוחזרו והמראה אותנטי ומאיים, בין האסירים היה גם בנו של פיטר הגדול, הנסיך אלכסיי, האסיר הפוליטי הראשון, שהואשם ב-1718 על ידי אביו בבגידה, שלא בצדק, הוא נכלא ועונה עד מוות, בהסכמת ונוכחות אביו! לימים נכלא במצודה לאון טרוצקי, בתחילת המהפכה 1905. יצאנו לאוויר הקריר והנוף הפסטורלי, בניגוד לבית הכלא יצאנו דרך שער ניבה (שער המוות), מכאן יצאו האסירים למצודת שליסבורג הידועה לשמצה שם הוטל עליהם מוות, או חיים גרועים ממוות), על השער יש לוחיות נחישות המסמנות את מפלס המים בשיטפונות. השיטפון הנורא שפקד את העיר ב-1824 מונצח בשירו של פושקין, פרש הארד, גם פיסלו של פיטר הגדול על הסוס, נקרא פרש הברונזה ונבנה בהשראת שירו של פושקין. צפינו על העיר מעבר לנהר הנייבה, אכלנו גלידה, ראינו את פסלו של מיכאל שמייקין, פיטר הגדול, התרשמנו מפיסול האצבעות שגם אותן נוהגים ללטף והן מבריקות, ראש קטן, גוף גדול, שמענו את יריית התותח המסורתית בחצות היום.

http://www.xplorer.co.il/travelpoints/434217/the_peter_and_paul_fortress#mode=external

לאחר הביקור נסענו חזרה לעיר וביקרנו בכנסיית הדם השפוך, כנסיית תחייתו של המושיע הקדוש, נבנתה במקום בו התנקשו ב-1881 בחייו של אלכסנדר השני, בשנת 1883 הכריז יורשו אלכסנדר השלישי, על הקמת מצבת זיכרון קבועה, העיצוב המנצח בסגנון התחייה הרוסית, היה המועדף על הצאר ואבן הפינה הונחה. הכנסייה מתהדרת במגוון צבעים עז, שילוב של חומרים,

לוחות של אבן שחם, יותר מ-20 מחצבים שונים מעטרים את פנים הכנסייה, בניהם אבני ישפה, רודוניט, אבן אדומה ושיש איטלקי, עשרות פסיפסים שעברו שיפוץ במהלך יותר מעשרים שנה.

מרשימה מאוד מבחוץ ומבפנים, הפסקה קצרה לצהריים וטעימה של מאפיים רוסיים ממולאים בכל טוב, קפה, גלידה ולשייט, שטנו בתעלות ובנהר הנייב, מתרשמים שוב מעשרות הארמונות, האחוזות, הצבועים בצבעים בהירים ומשמחים בניגוד לשמיים האפורים, רק כ-30 ימי שמש יש בסנט פטרסבורג ואנחנו זכינו לכמה מהם! איזה כייף, איזה קוררררר... עברנו מתחת לגשרים הנמוכים, הולנד, אמסטרדם, כבר אמרנו...

חזרה למלון, למנוחה קצרה, מקלחת, ארוחת ערב ולובשים חליפות! יוצאים לבלט.

לבושים במיטב מחלצותינו יצאנו לבלט ג'יזל בתיאטרון מיכאילופסקי, הנמצא בסמוך לכיכר האומניות, במרכזה ניצב פיסלו של פושקין, יקיר העיר, מרגש, היה מרגש, האולם, הכיסאות, התפאורה, הרקדנים, המוסיקה, התזמורת, אנחנו...קצת עייפים אבל נהנים, היה קסום!

[/http://www.mikhailovsky.ru/en](http://www.mikhailovsky.ru/en)

<https://plus.google.com/u/1/+MikhailovskyRu/posts/JrcDfg8cTCG?pid=6156855700760661570&oid=112634431246254669816>

לילה טוב, חלומות נעימים.

8. יום ראשון – 17/5/2015 סנט פטרסבורג

את היום התחלנו בנסיעה לכיוון פטרודבורץ – מעון הקיץ של פטר הגדול. פטרודבורץ, או בשמו הנרדף בלועזית פטרהוף, פנינת ארכיטקטורה ועיצוב גנים מהמאה ה-18. בדרך שמענו על הדאצ'ות של בניי האצולה שנבנו לאורך הדרך מסנט פטרסבורג לארמון כדי להנעים את זמנו של פיטר הגדול, כיום כמעט ולא נשארו דאצ'ות, הן הופצצו ונחרבו בזמן המלחמה עם הנאצים שהגיעו עד לפיתחה של העיר. הארמון המשקיף לנוף מרשים של הים הבאלטי, תוכנן על ידי ז'אן באטיסט לה בלון (1714-21). הארמון נבנה לאחר הניצחון על השבדים בפולטובה ב-1709, פיטר הגדול החליט שהוא זקוק לארמון שיתאים לבניי המלוכה, ברמה הגבוהה ביותר, לאחר שביקר בארמון ורסאי שאיפותיו התעצמו והוא מזמין יותר מ-5,000 עובדים, אריסים, חיילים,

בפיקוחם של אדריכלים, מהנדסי מים, אדריכלי נוף ופסלים, ובתום שבע שנות עבודה הארמון וגניו עמדו על תילם, בימיה של ייליזבטה הוסיף רסטרלי שני אגפים נוספים, ובימי קתרינה הגדולה יורי ולטן עיצב מחדש כמה מהחדרים שתכנן רסטרלי, כך שהארמון עבר כמה וכמה מתיחות פנים.

טיילנו בשבילי הגנים הנושקים לחוף של המפרץ הפיני. ראינו את הפסלים ומזרקות השעשועים, שחלקן תוכננו ע"י הקיסר פטר בעצמו. את המפל הגדול שמימיו נשפכים למפרץ, המפל מורכב מרצף של 37 פסלים מוזהבים מארד, 64 מזרקות מים ובמרכז עומדת מזרקת שמשון (הגיבור), אגב הצארים היו שטים במעלה התעלה עד לארמון הגדול, ראינו את המזרקות הרומיות, מזרקת השח-מט, השקפנו על המפרץ הפיני ושוב היה לנו קררררר, ראינו את מזרקת אדם (אדם וחווה), התרשמנו מהגנים, הבריכות, החורשות, מקום קסום.

http://he.wikipedia.org/wiki/%D7%9E%D7%AA%D7%97%D7%9D_%D7%94%D7%90%D7%A8%D7%9E%D7%95%D7%A0%D7%95%D7%A_%D7%95%D7%94%D7%A4%D7%A8%D7%A7%D7%99%D7%9D_%D7%91%D7%A4%D7%98%D7%A8%D7%94%D7%95%D7%A3

אתר הגנים התחתונים בו ביקרנו:

<http://peterhofmuseum.ru/page.php?id=4&page=55>

הפסקה לאוכל ושתיה, מאפים מיוחדים וקצת מזכרות וחזרה לסנט פטרסבורג.

בשעות הצהרים נכנסנו לביקור במוזיאון ההרמיטאז' שממוקם בארמון החורף. זהו אחד מהמוזיאונים הגדולים והחשובים בעולם ומשתרע על מתחם בניינים גדול. המרשים ביותר הוא ארמון החורף אליו צירפה קתרינה הגדולה את ההרמיטאז' הקטן ובשנת 1771 הורתה לבנות את ההרמיטאז' הגדול כדי לשכן את אוסף האומנות שלה, שהלך וגדל. נכנסנו דרך כיכר הארמון שבמרכזה עומד אלכסנדר המוקדש לצאר אלכסנדר הראשון, על תרומתו לניצחון על נפוליאון. משקלו 600 טונות של אבן שחם אדומה והוא עומד ללא תמיכה חיצונית!, בקצה העמוד מתנוסס מלאך, 47 מטר גובהו. הארמון היה מפואר, אין מילים לתאר, חדרים, חדרים, חדרים מקושטים בשיש לבן וזהב, אולם הכס הקטן, אולם ניקולאי, חדר המלכיט, גרמי מדרגות, ציורי קיר, פסלים, ציורים, רהיטים, מרצפות, אהילים, שעונים, מראות, ויצירות אומנות מכל רחבי אירופה, מיטב האומנים, ליאונרדו דה וינצ'י, רפאל, רמברנדט, ועוד.

<http://www.hermitagemuseum.org/wps/portal/hermitage/?lng=he>

חזרנו למלון להתרעננות, ארוחת ערב ומנוחה ובשעת לילה מאוחרת, יצאנו לסיור לילה ברחבי סנט-פטרסבורג המוארת באור יקרות, ראינו את הגשרים, התעלות, עמודי רוסטרל המקושטים בחרטומי אוניות לציון הניצחונות הימיים של רוסיה ובססים דמויות המייצגות את ארבעת הנהרות של רוסיה, ניבה, וולגה, וולחוב, ודנייפר, פסלי הספינקס, נהר הנייבה, הארמונות, את קתדרלת סמולני ולצידה המנזר שיצרה ייליזבטה כסמל למלכותה, כמובן שהבניין תוכנן על ידי... רסטרי, אבל המבנה הושלם בסגנונה של קתרינה הגדולה. שדרות ניבה המוארות, את הסיור סיימנו עמוק בתוך הלילה לאחר פתיחת הגשרים מעל נהר ניבה.

9. יום שני – 18/5/2015 סנט פטרסבורג

היום יצאנו לטיול בארמון יקטרינה בעיירה פושקין, בה למד התחנך המשורר אלכסנדר פושקין.

אלכסנדר סרגייביץ' פושקין (1799-1837)

פושקין, המשורר, הסופר והמחזאי, הנחשב לאבי הספרות הרוסית המודרנית, נולד בשנת 1799 במוסקבה, בתקופת המעבר מהעידן השכלתני והאופטימי של תנועת –ההשכלה אל הלהט וההפכפכות של הרומנטיקה.

הוא נולד לאב בן אצילים ממשפחה מיוחסת ולאם שהייתה נכדתו של אתיופי (איבריהם חניבעל) שהובא מאפריקה על ידי פטר הגדול, שלימים הפך לגנרל בצבא הרוסי. פושקין למד בבית הספר היוקרתי ליצאום בין השנים 1811-1817.

בגיל 16 נחשב פושקין למשורר בקרב חברים לספסל הלימודים, עם תום לימודיו עבר פושקין לסנט פטרסבורג כדי לשמש בקולגיה לענייני חוץ. שם פרסם שיר הלל בשם "המנון לחירות", שבו חשף פושקין את דעותיו על ייעודו החברתי של המשורר ואת השקפותיו על שלטון הצאר. כמו כן, פרסם שירים סאטיריים. בעקבות פרסום יצירותיו אלכסנדר הראשון קבע כי אלכסנדר פושקין מתסיס את הנוער הרוסי ומן הראוי להגלותו לסיביר אך חבריו של המשורר השיגו הקלה בעונש, ובשנת 1820 הוגלה לדרום הקיסרות. בתקופת הגלות כתב פושקין פואמות רומנטיות ונהג להשוות עצמו למשורר הרומאי אווידיוס. לאחר מות אלכסנדר הראשון בשנת 1825 עלה אחיו ניקולאי לשלטון ולאחר שנה הוחזר אלכסנדר פושקין על ידו לסנט פטרבורג.

בשנת 1831 נשא לאישה את נטליה גונצ'ארבה שנחשבה לאחת הנשים היפות ביותר במוסקבה. יצירותיו המורכבות ביותר נכתבו בתקופה זו שאופיינה כסוערות בחייו. במקביל הותקף אלכסנדר פושקין על ידי החברה הגבוהה שהתקשו לקבל יצירותיו העצמאיות. העוינות מצד בעלי ההשפעה הלכה והחמירה עד לסופו הטראגי.

צרפתי צעיר בשם דנטס ששימש כקצין בחצר הקיסר הרוסי חיזר בגלוי אחרי אשתו של אלכסנדר פושקין, בעקבות החיזורים הזמין פושקין את ד'אנטה לדו קרב כדי להגן על כבודו וכבוד אשתו. חבריו שכנעוהו כי מדובר באי הבנה ולכן ביטל את ההזמנה. בתגובה לזאת פושקין הצטייר כפחדן, מכתבים אנונימיים מוקיעים ומעליבים, כנראה יד המשטרה החשאית הייתה בם. בסופו של דבר חידש פושקין את ההזמנה. בדו קרב עצמו נפצע פושקין באורח אנוש ומת מפצעיו. מותו נחשב לאסון לאומי והלוויתו משכה עשרות אלפי אנשים כדי לחלוק לו כבוד אחרון. פושקין זכה עוד בחייו בהכרה גורפת. הוא נחשב למגוון שבסופרי רוסיה, השפעתו הייתה על סופרים כגון גוגול וגורקי הייתה עצומה. פושקין העלה את רוסיה על דרך ספרותית חדשה והתנערות ממוסכמות בשירה של המאה ה-18. מפואמות רומנטיות בסגנון לורד ביירון ולסיפורים עממיים ועד דרמות/טרגדיות בסגנון קלאסי, חלש אלכסנדר פושקין על זרמים שונים ויצר ז'אנרים חדשים בספרות הרוסית.

במהלך של הסיור המודרך ראינו את החדרים ואולמות הארמון, התרשמנו משחזור מדוקדק של **חדר הענבר** המפואר ושתעלומת היעלמותו טרם פוענח. כל הארמון כולו שוחזר לאחר מלחמת העולם השנייה, כאמור הנאצים הגיעו עד לפתחה של סנט פטרסבורג והחריבו את כל מה שנקרא בדרכם.

את הארמון המפואר בצארסקווייה סלו תכנן האדריכל רסטרלי ברתולומיאו, 1700-71, אדריכל איטלקי, שהגיע לרוסיה עם אביו בשנת 1716 כדי לעבוד בשירותיו של פיטר הגדול. עיצובו השופעים בסגנון הבארוק נחשבו אז לאופנתיים מאוד, ובשנת 1738 הוא ממונה להיות אדריכל החצר הראשי, בתקופת שלטונה של יליזבטה תכנן רסטרלי בנינים אחדים, בניהם ארמון החורף, הארמון בצארסקווייה סלו, עם עלייתה של קתרינה הגדולה לשלטון בשנת 1763, רסטרלי פרש מתפקידו, בשל העדפתה של הצארינה את הפשטות הקלאסית.

הארמון בצארסקווייה סלו נבנה בשנת 1752, והוא נקרא על שמה של אמה של יליזבטה, קתרינה הראשונה שבעלותה הייתה האחוזת. ראינו את חדר האוכל הירוק, בסגנון ניאו קלאסי, את חדר האורחים הכחול, את גלריית התמונות, את חדר האוכל של בני הלוויה, את האולם הגדול ואת חדר הענבר, גולת הכותרת של הביקור, הלווחות המקוריים הוענקו מלך פרוסיה לפיטר הגדול, החדר עבר שיחזור והוא מרשים ביופיו ועיצובו.

עם סיום הביקור יצאנו לקניות שוקולד בסופר... חזרנו לסנט פטרסבורג, בדרך ראינו את **האנדרטת המצור על לנינגרד**, המנציחה את גבורתם של תושביה ומגניה של העיר במלחמת העולם השנייה. תשע מאות יום המצור הנאצי על העיר ההרג והחורבן כבר אינם מורגשים, אך נצורים בליבם של התושבים כולם.

את הביקור האחרון ששמרנו לאחוזת יוסופוב/ארמון יוסופוב שנבנתה בשנות ה-60 של המאה ה-18, ארמון צהוב משקיף על נהר המויקה, נקנה ב-1830 על ידי משפחת האצולה יוסופוף כדי לשכן את אוסף הציורים המרהיב שלה. הארמון הרשים אותנו ביופיו המאופק...השונה, האינטימי, האישי יותר, בפרט החדר המורי ששימש כבית מרחץ, ביקרנו בתיאטרון המשפחתי, המיועד ל-180 אורחים, פנינה! בהמשך הביקור ירדנו למרתפיי הבית ושמענו את סיפורו של רספוטין, האיכר הרוסי שהתחבב על החצר הקיסרית והובל במרמה לארמון שם כפי הנראה נורה והוכה באכזריות על ידי הנסיך פליקס יוסופוף ונזרק לנהר, לאחר שלושה ימים גופתו נמצאה כשהיא אוחזת בעמודי הגשר, הוא מת מטביעה בסופו של דבר.

בערב, יצאנו לצפות במופע פולקלור של להקת ריקודי עם רוסית, שתינו שמפניה ואמרנו מילות סיכום מרגשות וחמות, תודה לכם על טיול מופלא וחד פעמי!

חזרנו למלון ללילה אחרון קצר, קצר ו...טסים הביתה, תם הטיול

הטיסה הייתה נוחה ובסוף היא הסתיימה בתל אביב, עוד אוטובוס ודבריי תודה ואנחנו בבית, היה מצוין, תודה לכולם על טיול זורם ומהנה, גדוש מראות, אתרים, חוויות והתנסויות, היה מושלם, הכול, המדריכים, מזג האוויר, החברה, המקומות, המלונות, האופרציה המורכבת ועל כך תודה לדניאל ולחברת אינטוריסט מוסקבה.

להתראות בטיול הבא, אתי חן ברייר, ניר דוד 2015